

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 621. Qualiter rustici testari possint & debeant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

c. 9. §. 4. & Carpz. quod neque legata vel fideicommissa sine debitis solennitatibus relinquere possint. Neque hoc privilegium testandi more militati competit Equitibus auratis; cum sint solum milites honorarii. Muller. in ff. de testam. milit. th. 4. lit. 7. citatis Mantic. de conseq. ult. vol. 1. 6. tit. 1. n. 35. & Duaren. ad tit. de testam. milit. c. 4. Neque ii, qui à Papa vel Imperatore creantur, nisi sint in expeditione. Muller. l. c. citans Simon. de Præcis. de interpret. ult. vol. 1. 3. interpr. 2. du. 1. solut. 8. n. 2. Et licet id competere Equitibus Melitenibus, utpote semper paratis ad pugnandum & oppetendam mortem, asserat Ripa. in l. centurio. ff. de vulg. & pupill. substit. n. 10. nihilominus id de iis negat Præcis. l. c. si sint domi fruents suis commendis & Bachov. in Trent. vol. 2. d. 10. th. lit. 1. apud Muller. l. c. censet illos ineptos, qui propter dignitatem militibus Ordinum quorundam hoc privilegium asserere conantur. quin etiam non competere illud Principibus & Ducibus, qui non sunt milites. Arg. L. ult. ff. de testam. milit. veriùs dicunt Castrens. in L. 6. c. qui testam. fac. poss. Alex. & Zasius. in L. 15. ff. de vulg. & pupill. substit. Ruin. vol. 1. conf. 616. n. 14. Muller. l. c.

Quæst. 621. Qualiter rustici testari possint & debeant.

1. R. Elp. Rustici ruri habitantes & degentes, ibidem testamenta sua facere possunt, tam nuncupativè quàm per scripturam, adhibitis solum quinque testibus, dum plures haberi nequeunt, hoc unico ferè privilegio in hac diminutione numeri testium consistente, ob eorum rusticitatem, simplicitatem, ignorantiam & præsumptam ex loci solitudine testium inopiam iis concessio per L. fin. c. de testam. ubi idiplum pertinentiaque ad modum dictos testes adhibendi enucleatius declarantur.

2. Dicitur itaque primò: *rustici ruri habitantes, & vitam rusticam ducentes.* extendi tamen etiam hoc privilegium ad Nobiles ruri pro majore parte temporis habitantes, sentiunt Brunem, ad cit. L. fin. num. 3. Vasq. de success. creat. L. 3. §. 22. num. 32. Hahn. ad Wesenb. tit. qui testam. fac. poss. v. rustici. & alii, quos citat Lauterb. ad ff. de testam. milit. §. 45. item Bartol. in l. consuevit. §. codicilli. ff. de jure codicill. Jalon. in cit. l. fin. c. de testam. Grassus. §. testamentum. q. 54. num. 8. & alii, quos citat & sequitur Muller. ad ff. qui testam. facere poss. th. 17. lit. 8. immeritò illis adnumerans Clarum. l. c. q. 56. num. 6. ubi is de Nobilibus nihil. id tamen minùs tutum censet Strick. apud Lauterb. l. c. nisi tales Nobiles non sint eruditi; cum ad loci solitudinem & simul ad qualitatem personæ, nempe simplicitatem respexerit Imperator. quamvis Muller. citatis Brunem. Vasq. Mevio. dicat, non esse distinguendum, an persona sit erudita, nec ne; cum non tam persona quàm locus faciat locum huic privilegio, ut Idem lu. 7. Idem privilegium plures extendunt ad cives ruri versantes, v. g. negotiorum causâ & ibidem ægrotantes. Item competere illud Pastoribus in pago viventibus, asserit Muller. l. c. lit. 8. citatis Bart. ubi supra & Hahn. ad Wesenb. tit. qui testam. fac. poss. num. 10. Item mechanicis, fabris, sartoribus ibidem habitantibus, ut Idem cum Brunem. ad cit. l. fin. c. de testam. eò quòd in his omnibus militet eadem ratio, nempe inopia testium. Verùm videntur omnes hæ extensiones non esse satis conformes textui. cit. c. fin. dum ibi dictum privilegium conceditur expressè & signanter rusticis non solum ob defectum testium, sed & pri-

mario ob præsumptam in iis præcipuè simplicitatem & imperitiam, ita ut utrumque concurrere debeat; & dum expressè specialiter id dicitur de rusticis, id eo ipso implicite de aliis, etsi in eodem loco haberent, sit negandum. ita cum Claro. l. c. q. 56. n. 6. Reiffenst. h. t. n. 223.

3. Dicitur secundò: *ruri habitantes & degentes, & ibidem testamentum facere possunt:* ita ut, si tempore testamenti faciendi degant in urbe, suburbio, oppido, etiam fortuito, etsi aliàs habitare ruri contulerint, cesset privilegium, & consequenter testamentum sint consueto aliàs testium numero ibidem ab iis factum non valeat; eò quòd, si in talibus locis sit, dieti non possit, fieri à degente ruri, quod cit. l. fin. ad fruendum illo privilegio requirit.

4. Dicitur tertio: *adhibitis quinque testibus:* estque iste numerus non tantum de forma probatoria testamenti, sed & de forma illius substantiali. Clar. cit. q. 56. num. 6. adeòque adhibitis paucioribus testari non possunt, etiam si tot inveniri nequirent, ita ut si in eo casu quinque testes haberi non possent, intestatus decedere cogatur; quis in cit. l. fin. uti & per Recessum Imperii expressè saltem quinque requiruntur. Lauterb. §. 47. Reiffenst. n. 220. cum Choppin. de privileg. Rustic. p. 2. l. 7. c. 2. Nihilominus de Jure Canonico c. cum esses. h. t. (uti idiplum receptum in quibusdam provinciis testatur Muller. cit. th. 17. lit. 9.) sufficit testari coram Parocho & duobus testibus. Neque hoc statutum solum in favorem piæ causæ, sed & quòd ad omne testamentum, etiam ad causas profanas ab iis conditum, ait Idem Muller. citatis Fabro in cod. l. 6. tit. 5. def. 2. num. 10. Claro. cit. q. 56. num. 1. qui tamen posterior ibidem de hoc nihil. Et hanc Juris Canonici dispositionem receptam esse quòd ad rusticos etiam in ter is Imperii testantur apud eundem. Wesenb. p. 3. conf. 130. & Coler. p. 1. decis. 35. n. 4. Unus verò testis cum Parocho etiam de Jure Canonico non sufficit, nisi fortè testamentum sit ad piæ causas. Muller. l. c. lit. 10. citato Richtero. Loco autem Parochi duos alios testes adhibendos, cum juxta c. 23. §. 28. de testib. duo testes gerant vices unius, quantæcumque is sit autoritatis, asserit Idem cum citatis à le Covar. de testam. c. 10. n. 25. Ruin. vol. 1. conf. 51. n. 11. Vallens. ad jus can. tit. 26. §. 2. num. 7. item Lauterb. ad ff. de testam. milit. §. 47. ubi bene ait, hunc testandi modum in eo casu coram quatuor testibus originem trahere ex Jure Canonico; an verò bene dicat, exinde tamen nullam ex Jure Canonico trahere autoritatem pro reris Imperii, sed solum quatenus specialiter ab eo receptum, pro quo citat Carpz. p. 3. c. 4. def. 40. nec scio.

5. Dicitur quartò: *dum plures testes haberi non possunt:* siquidem numerus septenarius testium in testamento rustico necessario requiritur, quoties haberi potest. L. fin. c. de testam. unde etiam adhibendi, dum rusticus in pago testatur, si ibi haberi possint. Reiffenst. h. t. n. 219. cum communi. Ubi tamen testator rusticus sex solum testes habere potuit, ei non necessario adhibendi, sed quinque sufficiunt ad valorem testamenti. Muller. l. c. lit. 9. juxta cit. l. fin. ubi requiruntur ad testamentum rustici septem vel quinque testes; neque ullus in jure expressus est casus, in quo ad illud requirantur sex testes, ubi tamen ex superfluo adhibitus est sextus, non vitiat quidem testamentum; nullam tamen ex eo habet majorem efficaciam. Porò hi testes ad hoc testamentum necessarii omnes (si tales haberi possunt) debent esse literati, & singuli seorsim subscri-

bere.

here, si inter eos unus alterve scribere norit, hi pro reliquis subscribere debent; ita tamen, ut literarum ignari presentes esse debeant, & voluntatem illius, maximè quò ad institutionem hæredis, cognoscere, & desuper post mortem testatoris jurati deponere. Reiffenst. Muller. *ll. cit. juxta cit. L. fin.*

6. De cæterò solemnitates reliquæ aliàs requisitæ etiam in testamento rusticorum observandæ, nimirum primò, quòd testes debeant esse vocati & rogati. *cit. l. fin.* quòd tamen non est extendendum ad testamenta rusticorum facta ad pias causas, vel inter liberos, vel tempore pestis; cum, quòd generaliter concessum est aliis, iis denegati non possit. Lauterb. §. 47. citatis Valq. & Stryck. Secundò, quòd debeant esse mares, puberes, ut Tiraq. *leg. conub. g. num. 45.* Covar. *de testam. c. 10. n. 26.* dissentiente Muller. *cit. lit. p.* quatenus dicit, feminas admitti posse cum Parocho ad testimonium testamentarium. Tertio, quòd eorum testamentum ad exemplum testamenti solennis debeat fieri uno contextu & actu continuo, nullo actu externo interposito. Muller. *l. c.* Quarto, quòd in testamento rustici cæci non secus ac in testamento alterius cæci addi necesse est, ultra numerum illius confectum testium sextem octavam, ita in aliis testamento testem sextum, dum plures haberi non possunt quàm quinque. Muller. *l. c.* citatis plurimis. & hæc ex generali ratione; quòd quidquid quò ad testamentum rusticorum specificè non est remissum, hoc etiam in iis obrinere censeatur. Arg. *cit. l. fin. c. de testam.*; adeoque cum jura in iis non nisi quò ad numerum testium dispensent, in reliquis solemnitates ordinariæ sint servandæ, exceptione unius firmante regulam in contrarium. *L. in iis qua. ff. de LL.*

Quæst. 622. An & qualiter conjuges & alii testamentum reciprocum facere possint.

1. Resp. Primò: testamentum reciprocum dicitur, quo personæ aliquæ mutuo consensu se invicem in hæreses instituunt, vel in aliquo aliquid ad invicem ordinant. v. g. dicendo: si ante te discessero, instituo te hæredem bonorum meorum, vel eorum usumfructum ad dies vitæ lego, altero reciproce idem dicente. vel etiam in plurali dicendo: nos infra scripti hæc testamur, quòd unus alterum post mortem suam instituat hæredem, vel unus alteri relinquat omnium bonorum suorum usumfructum.

2. Resp. Secundò tale testamentum non solum conjuges, sed aliæ personæ duæ vel plures nulla ratione sibi conjunctæ facere possunt, idque vel ore tenus vel in scriptis, in quo omnes conveniunt. Et quidem si in scriptis id faciunt, fieri potest etiam in eadem charta & membrana utendo prædictis formulis. Arg. *L. licet c. de pactis. & ibi Salicet. n. 1. Jaf. n. 3. Oldrad. cons. 174. Clar. l. c. g. 60. Gail. L. 2. obs. 117. num. 1. Molin. d. 152. num. 1.* in quo casu testamentum non pro uno, sed pro duobus separatim factum habendum ex ea ratione, quòd in eo quilibet de sua substantia disponat. *Clar. l. c. Gail. l. c. n. 2. Berlich. in decis. aur. decis. 92. n. 2. Mynsing. centur. 1. obs. 8. n. 6. Reiffenst. h. t. n. 371. & coram iisdem testibus à singulis testatoribus speciatim ad hoc rogatis. qui & tunc in subscriptione sua non solum proprium nomen suum, sed & utriusque testatoris nomen speciatim & separatim exprimere debet; uti & uterque testator talis reciprocus illud seorsim subscribere & subsignare. Arg. *L. 21.**

c. de testam. & L. penult. ff. qui testam. sac. poss. Reiffenst. l. c. Gail. l. c. num. 3. ubi etiam cum Angeli in §. igitur. *Inst. de testam.* pro cautela tradit, ut Notarius & testes discretè dicant, tale testamentum se utriusque nomine, nominando utrumque separatim subscribere & subsignare. & sic in Camera judicatarum testatur.

3. Resp. Tertio: potest testamentum reciprocum fieri tam inter conjuges, quàm alios habentes proles, adeoque hæreses necessarios; ita tamen, ut recessè sit prolibus relinqui legitimam sine onere, & quidem titulo hæredis. Arg. *Novell. 18. c. 3. & Auth. novissima, c. de inoff. testam.* Idem est, ubi conjuges (idem est de aliis; cum, quòd de testamento reciproco conjugum, idem de aliis reciprocum testamentum facientibus semper proportionaliter sit intelligendum) solum sibi invicem usumfructum, vel aliud quid legant, prolibus aut aliis institutis hæredibus. Ubi & illud notandum cum Reiffenst. *num. 367.* quòd existentibus prolibus, una pars conjugum non possit alteri legare cum effectu omnium omnino bonorum usumfructum; sed debeat prolibus relinqui legitimam sine onere, adeoque cum usufructu illius juxta clarum textum *cit. novell. 8. c. 13.* Unde si usufructus omnium bonorum alteri. v. g. uxori in testamento universaliter legatus vel relictus, semper exceptus intelligatur usufructus legitimæ, & consequenter liberi post mortem patris testatoris possunt à matre, cui usufructus legatus, legitimam petere unà cum usufructu, cum legitima statim post mortem patris pleno jure absque omni onere liberis debeat; utpote succedens loco alimentorum, quibus liberi durante usufructu matris carere non debent. *Gail. L. 2. obs. 144. citatis Bartol. in L. uxori. ff. de usus. Decio. cons. 290. n. 8. Jafon. in L. extraneum. c. de hered. inst. n. 6. Alex. vol. 4. cons. 29. n. 2. &c.* Quibus tamen non obstantibus, potest pater testator indirectò cogere liberos, ut usufructu omnium bonorum matri eorundem relicto, legitimam ab ea usque ad mortem illius non petant; adjectâ. v. g. testamento hac clausulâ, ut, si legitimam à matre petitam, & uti debet, ab ea datam acceperint, reliqua omnia matri, etiam quò ad proprietatem, accrescant, ita ut de iis disponere possit pro libitu; hoc facto amissa proprietate quò ad ista reliqua, in quibus aliàs quò ad proprietatem tanquam instituti hæreses succederent, utique majus damnum incurrerent, quàm si matri legitimam cum usufructu ad ejus mortem usque relinquerent. de quo vide Reiffenst. *n. 368.* id fusè declarantem. Porrò dum sine tali clausula conjux conjugi, sive in testamento reciproco, sive non reciproco legat simpliciter usumfructum omnium bonorum, exstantibus, vel non exstantibus liberis, qualiter intelligenda hæc dispositio, num tantum de usufructu, in quantum uxor eo eger ad honestam sustentationem, an verò etiam de eo, quòd superfluum est, ita ut de eo conjux pro libitu disponere possit, de eo quoque fusè tractat Reiffenst. *à num. 373.* & quidem si non existentibus liberis sic disponat, instituendo hæredem extraneum. v. g. fratrem, consanguineum vel alium, etiam causam piam, dispositionem intelligendam etiam de superfluis; eò quòd deficientibus hæredibus necessariis, quivis de re sua testamentaliter pro libitu disponere possit, & in eo casu nulla ad sit specialis ratio aliter præsumendi aut interpretandi dictam dispositionem, asserit *n. 376.* citatis pro hoc Baldo *in L. si quod pauperibus. c. de Episc. & Clar. num. 27. Covar. var. resol. L. 2. c. 2. num. 5. Gail. l. c. n. 7. Alex.*